

TEDENSKA SLIKA

PRILOGA

DOMOVINI

Leto VII.

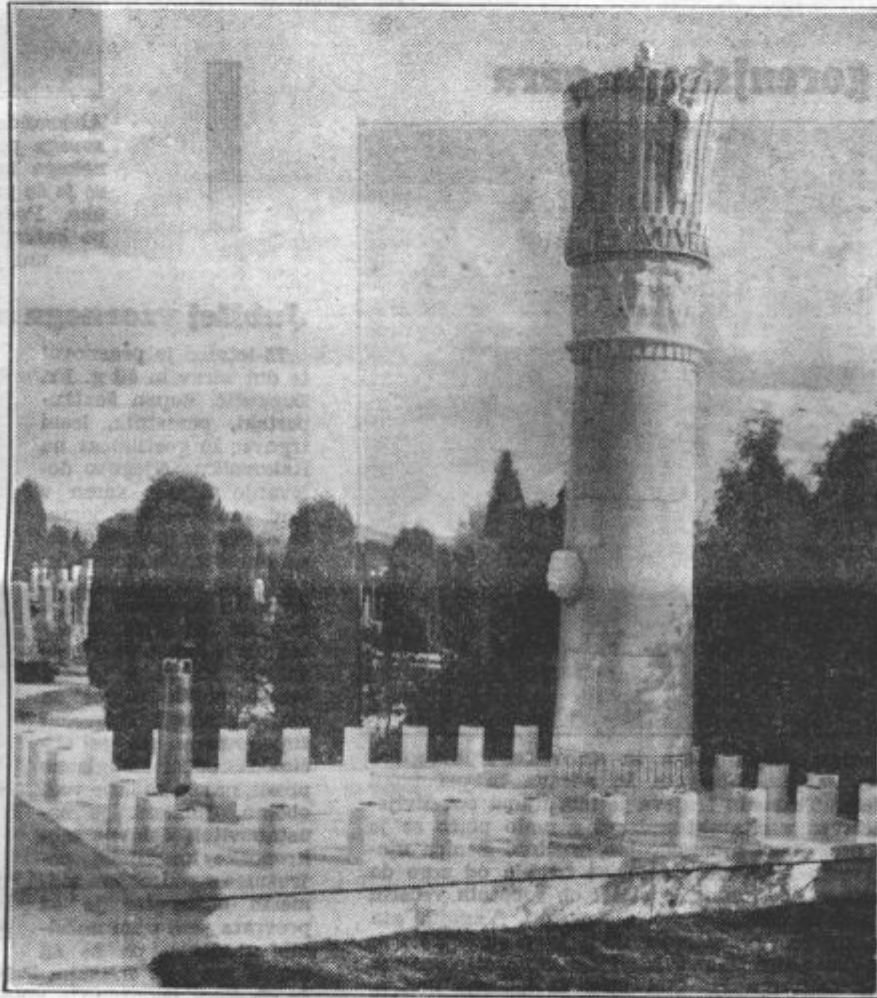
V Ljubljani, dne 22. oktobra 1931.

43. štev.

Odkritje nagrobnega spomenika dr. Gregorju Žerjavu

Gospa Milena Žerjavova, pokojnikova vzorna živilenska družica, ki počiva s njim v novem grobu.

Spomenik dr. Žerjava na ljubljanskem pokopališču

Dr. Gregor Žerjav, veliki Jugosloven.

Zastopniki pri odkritju spomenika, od leve na desno: zastopnik predsednika vlade višji inspektor Radoslav Dunjč, minister Ivan Pucelj, minister dr. Albert Kramer, naš praški poslanik minister dr. Prvislav Grisogono, zastopnik Nj. Vel. kralja divizijski general Bogoljub Ilč, starosta JGZ Josip Turk, ban dr. Marušič, kranjski župan Ciril Pirc, podban dr. Pirkmajer, pokojnikov tast Josip Lavrenčič, sestra gospe Milene in pokojnikov sin Borut.

Minister dr. Kramer polaga venec Odbora za počastitev spomina dr. Gregorja Žerjava na grobnico dr. Janeza Evangelista Kreka, duhovnika, ki se je boril ramo ob rami s našim dr. Gregorjem Žerjavom za osvobojenje in zedinjenje naše domovine.

Stvaritelji dr. Žerjavovega spomenika

Arh. inž. Vinko Glanz je izdelal osnutek za spomenik

Boris Kalin je izklesal plastike

Fran Kunovar je postavil celoten spomenik

Nenadna smrt uglednega ljubljanskega veletrgovca

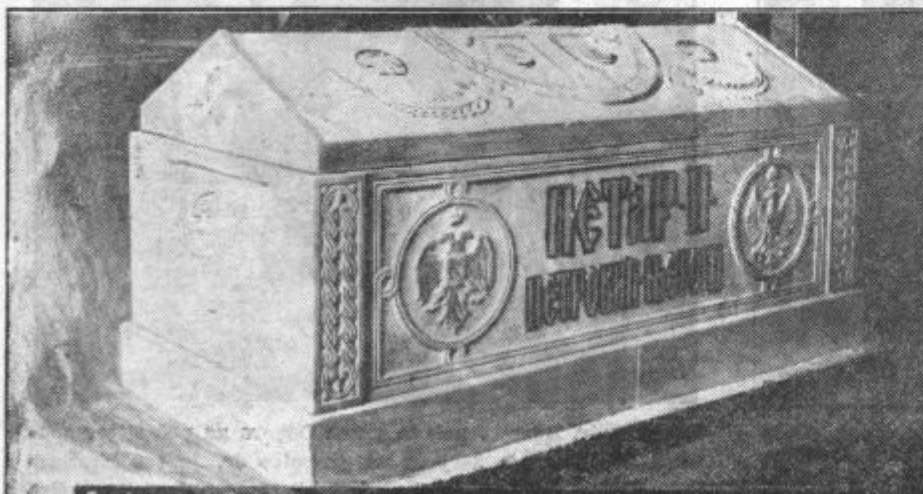
Aleksander Knez, solastnik velikega Knezovega podjetja v Ljubljani, se je udeležil nekega kongresa v Sarajevu. Med vožnjo se je še prehladil in vnelo se mu je srednje uho. Podvrigel se je v Sarajevu operaciji, po kateri pa je žal nastopila smrt, ker se mu je vnela možganska mrena.

Zlata poroka gorenjskega para

Nedavno sta obhajala zlato poroko v krogu svojih hčera in sinov ter njih soprog v Stražišču pri Kranju France in Ana Fabjan. Oba sta še zdrava in pri polni moči kljub visoki starosti in trdnemu delu. Težka in trnjeva je bila njuna pot življenja v 50 letih zakona. Jubilar kot delavec v sitarski zadrugi z malo plačo se je moral trdo boriti, da je mogel pošteno preživljati mnogobrojno družino. Ženica njegova, vsa majhna in slabotna, mu je zvesto stala ob strani, se trudila od zore do mraka, da je nasitila toliko lačnih želodčkov. In kadar je prišel ob sobotnih večerih mož ves truden domov, mu je vedno z vedrim obrazom prišla nasproti. Vzgojila sta v strogem jugoslovenskem duhu svoje otroke. Najstarejši Ciril je postajenačelnik v Mislinju, Metod pri Obrtni banki, Slavko gostilničar v Mariboru, Gustelj organist na Dolenjskem in Ivan geometer pri banski upravi. Hči Mici je izborna šivilja, Francka pomaga doma materi. Sin France pa je preminil kot žrtev svetovne vojne na Poljskem. Oče Fabjan, izborni prvi basist, je sodeloval nad 30 let kot cerkveni pevec in je bil dolgo vrsto let član pevskega društva Čitalnice v Kranju, ki brez njega ni mogla svoječasno podati nobene večje pevske prireditve. Kot pristen Gorenjec starega kova, vesel in zadovoljen, zdrav in šaljiv, je vedno dobrodošel gost v vsaki družbi ter vživa s svojo soprogo povsod največji ugled. Želimo jima še mnogo zadovoljnih let!

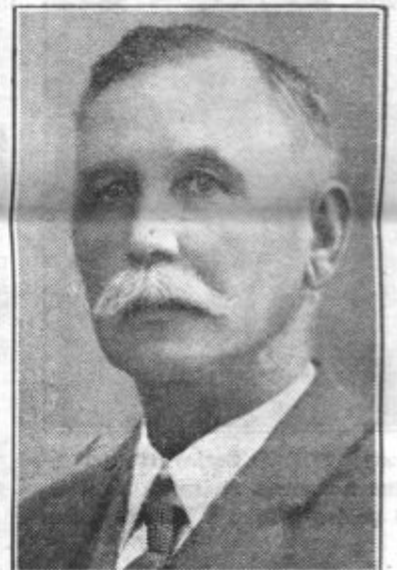
Grob kneza — pesnika

Ku počivajo telesni ostanki pred 80. leti umrlega črnogorskega kneza Petra Petrovića. Njega, pesnika »Gorskega venca«

Jubilej vzornega narodnega gospodarja

75-letnico je praznoval te dni zdrav in čil g. Fr. Zupančič, župan šentrupertskega, posestnik, lesni trgovec in gostilničar na Rakovniku. Njegovo delovanje ni bilo samo v prid prebivalstvu domače občine in mokronoškega okrožja, temveč je segalo po vsem krškem srezu in še preko njega. Svoji občini služi kot odbornik in župan zvesto že 45 let. Ko se je zaradi svojih obilnih poslov in visoke starosti odpovedal županovanju, ga je občinski odbor soglasno prosil, naj še nadalje vodi občino. Jubilar je soustanovitelj delavne mokronoške kmetijske potravnice s področjem sedmerih občin ter je od prevrata sem njen načelnik; v odboru pa že 43 let. Z ranjnim tržiškim Prijateljem ima največ zaslug, da se je ob času propadanja vinogradov ustanovila velika podružnična trsnica v Tržišču in so se hitro prenovili vinogradi mokronoškega okraja. Pri zadrugi v Mirni deluje že 30 let od njene ustanovitve, bil je njen najdelavnejši odbornik, več let tudi načelnik in ima mnogo zaslug za uravnavo potoka Mirna od Mirne do Tržišča, ki je nekaj preplavaljal in razdiral travnike. Vzornemu gospodarju starosti Sokola v št. Rupertu, ki je soustanovitelj in načelnik Kmetijske posojilnice in večletni načelnik krajevnega šolskega sveta, želimo še mnogo zdravih in plodonosnih let.

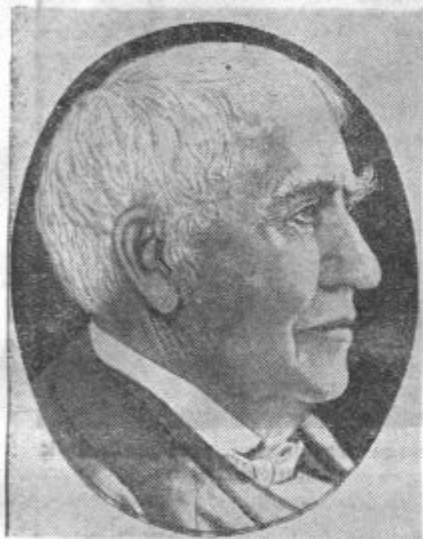
Lep praznik narodne matere

V Celju je slavila v ožjem rodbinskem krogu 70-letnico ga. Terezija Grobelnikova. Skromna, toda zelo skrbna mati Terezija je rodila svojemu soprogu 8 otrok, od katerih jih živi danes še 6, ki so vsi vrli narodnjaki, Sokoli in zavedni Jugoslovenci. Davorin je upokojen poštar, Gustav višji revident na celjskem mestnem magistratu, Zinka je poštna uradnica na celjski pošti, Tone je uradnik Celjske posojilnice, Minka gospodinja doma, Riko pa ima najmodernejše opremljeni frizerski salon v Celju. Vzorni narodni materi in naši zvesti čitateljci ob njenem visokem jubileju čestitamo

Smrt največjega izumitelja vseh časov

18. t. m. je javil brzjav iz Amerike: Edison je danes ob 8.24 umrl v Westorsayu v državi New Jersey.

Z Edisonom je preminul eden najznačilnejših tvoriteljev in predstavitev moderne znanstvene in tehniške dobe. Velikan razuma, volje in skrajne smotrenosti si je priboril toliko uspehov kakor še noben drug veleum na tem polju človeškega udejstvovanja. Ime Edison je postalo že kar izraz za izumitelja, za človeka, ki vomer išče, razglablja in snuje zlahnejše oblike iz surove materije ter kroti z njimi prirodne sile iz gole radosti nad borbo človeškega duha s trdo in samovoljno naravo. Edison je bil svetel vzornik neštevilnim mladim ljudem s poročtvom svojih besed, da uspeh vsakega velikega dela ne zavisi zgolj od prirojeh sposobnosti, marveč v devet in devetdesetih odstotkih od neumorne pridnosti in neomajne volje doseči zastavljeni smoter. Ne le tisto, kar je dala človeku narava, ampak kar si je sam priboril in privzgojil, je temelj, na katerem lahko zida vse više in više. Edison je postavil vero v moč dela in dokrajnega izkoriščanja običajnih duševnih in telesnih sposobnosti, ki po večini spe v vsakem človeku in ki so zadosten pogoj za nadpovprečne uspehe. Ta vera je največji izum njegovega velikega duha.

Edison se je rodil leta 1847 v Milanu v Zedinjenih državah. Njegova mladost ni bila rožnata. Že v najzgodnejših letih je moral skrbeti za lastni kruh. Slepi učitelji so ga kot manjvrednega in neugnanega učenca vrgli iz šole. Poslej je teklo njegovo življenje na cesti, kjer si je s prodajanjem časopisov služil skromne denarce. Toda njegova neugnana življenjska sila ga je kmalu spravila naprej. Izdajati je začel lasten listič, s katerim si je opomogel do skromnega laboratorija (znanstvene delavnice) v dosluženem železniškem vagonu, kjer so nastale prve drobtinice njegovega poznejšega, orjaškega tehniškega dela.

V železniški službi, iz katere pa je moral zbežati, ker je zakrivil trčenje dveh vlakov, se je seznanil z brzjavom, ki ga je kaj kmalu spopolnil v raznih podrobnostih. Še več velepomembnih izumov v telegrafiji pa je napravil kot predstojnik Gold Indicator Company. Ti izumi so mu prinesli toliko denarja, da si je 29 let star že lahko uredil v New Yorku velik laboratorij, ki je postal odločilen za vse njegovo kasnejše delo. V njem so se rodili vsi najvažnejši Edisonovi izumi, ki so ponesli slavo njegovega imena širom sveta.

Tu je nastal fonograf, iz katerega se je razvil današnji moderni gramofon. Tu je Edison spopolnil telefon, dinamo stroj in kinematograf, izdelal sistem večkratne telegrafije, pri katerem se lahko oddajajo po eni sami žici štiri brzjavne depeše hkrati ter izumil svoj znameniti akumulator. In v tem laboratoriju je slednjič zasijala prva žarnica, znanilka nove dobe v znamenju najmočnejše prirodne sile-elektrike.

Toda med temi prevratnimi izumi, ki so odločilno vplivali na razvoj naše dobe, je napravil Edison še nešteto manjših iznajdb na skoro vseh področjih tehnike. Povsod v praktičnem življenju nas obdajajo sadovi njegovega dela. Edisonov veliki duh je ustvarjal dejanske in neposredne dobrine v dobrobit človeštva, zato mu je vsak izmed nas dolžan nekaj hvale za lepše in udobnejše življenje.

Slika levo:

Bodoči sovjetski vodja?

Rudzutak,

prvi namestnik predsednika sovjeta ruskih ljudskih komisarjev, ostane še dalje na tem mestu, istočasno pa je bil imenovan za predsednika osrednje nadzorne komisije komunistične stranke. To mesto je poleg predsednika Politbiroza Stalina eno najvažnejših političnih mest.

Železnico zastonj in še 130.000 Din zraven!

Ker je mala stranska železnica Ruhpolding-Reit (na Bavarskem) zelo pasivna, je bavarska država pripravljena odstopiti jo zastonj in ponuja novemu lastniku še 130.000 Din prometne glavnice.

Povzročitelj železniških atentatov

Dunajska policija zaslišuje trgovca Matuschko (X)

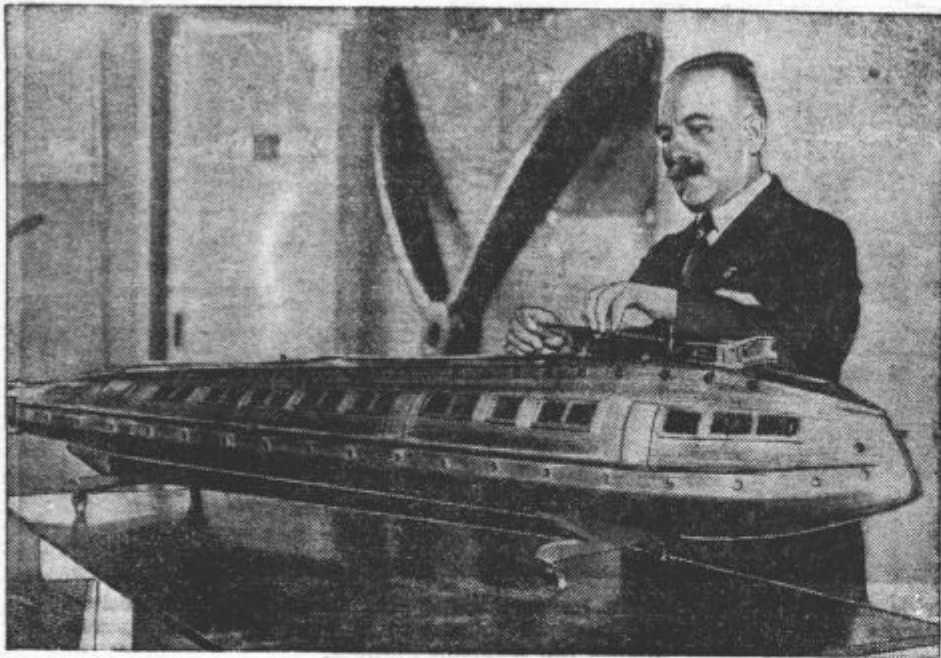
Spor na Daljnem vzhodu pred Društvom narodov

Dr. Sze, kitajski delegat, pred palačo DN

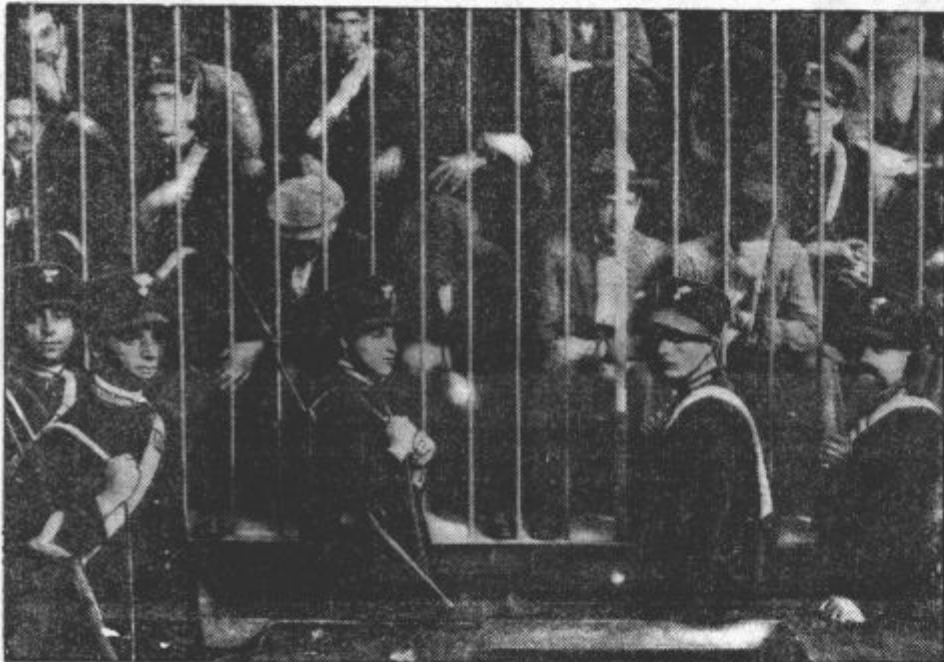
Josihana, japonski delegat, po seji

Spodaj v sredi: Prentiss Bailey Gilbert, zastopnik Zedinjenih držav, ki se udeležuje sej. V Ženevi se je pričelo izredno zasedanje sveta Društva narodov o kitajsko-japonskem sporu v Mandžuriji. Japonska vztraja pri svoji zasedbi in zahteva neposredna pogajanja s Kitajsko

Nekdanji kaznjenc Sing Singa grof Jean Albert de Passy je izdelal fantastičen načrt dirkalnega parnika, ki bi z 10.000 potniki v 36 urah premeril Atlantski ocean. Na sliki vidimo njegov model parnika.

Zadnji proces proti zločinski organizaciji

V Palermu se vrši velik proces proti 241 članom nevarne zločinske organizacije, znane pod imenom maffia. Obtoženci se morajo zagovarjati zaradi najraznovrstnejših zločinov. Maffia je bila prvotno tajna obrambna organizacija s političnim ozadjem. Slika kaže obtožence v kletki za zločince.

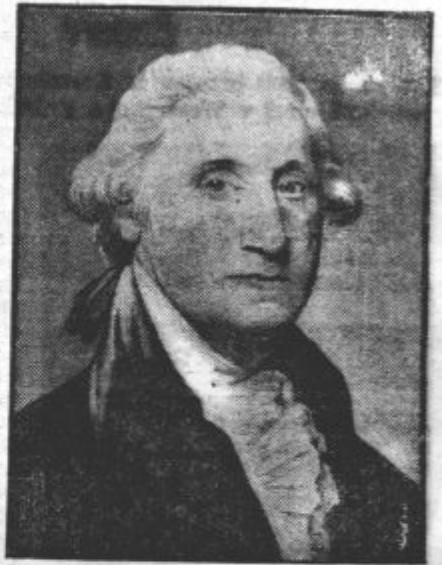
Gospodarske težave v Evropi

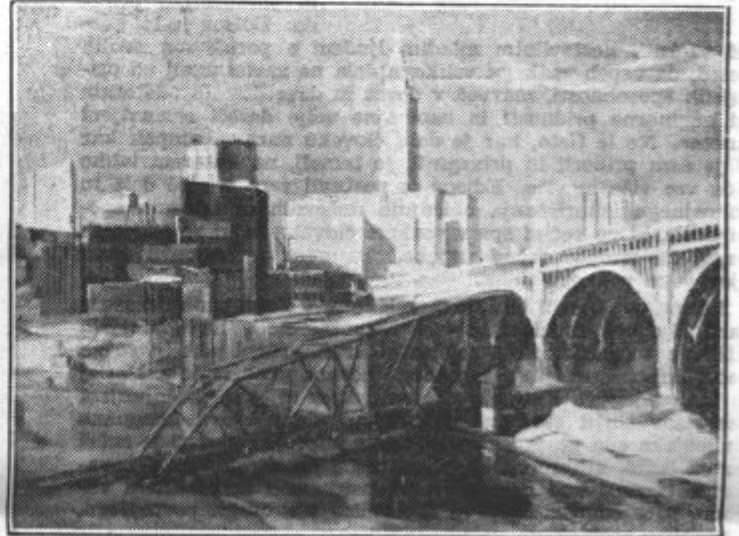
Bogati par Francija in Amerika si ogledujeta hiralce v evropski ubožnici. Na desni klopi sede od leve na desno: Madžarska, Avstrija, Nemčija in Anglija.

Jubilej druge domovine mnogih Slovencev

Združene države severne Amerike so praznovala 19. t. m. 150-letnico svoje samostojnosti. 19. oktobra 1781 so vojaki mlade ameriške republike porazili angleško armado pri Yorktownu. S to zmago je izvojeval Washington, poveljnik amer. vojske in poznejši predsednik Zedinjenih držav, prvi demokratični državi na svetu njeno neodvisnost, ki jo je po dveh letih priznala tudi Anglija.

George Washington, prvi predsednik Zedinjenih držav

Cleveland

znamenito središče naših izseljencev. Sliko je naslikal naš slikar Božidar Jakac, ko se je mudil v Ameriki.

Prevažanje zlata z letali

Prevažanje zlata z letali se je izkazalo kot prav zanesljiva pot, ki se je zlasti v današnjih časih, ko se nenehoma prese-ljujejo velike množice te dragocene kovine iz države v državo, čedalje pogosteje poslužujejo. Med Londonom, Parizom, Berlinom ter med drugimi denarnimi središči so že delj časa v službi posebna letala, zgrajena nalašč za prevažanje zlata. Zdaj se je ta način udomačil že tudi v srednji Evropi. Te dni je prejel neka ženevska banka večje izplačilo »po zraku«. Nekako 500 kg zlata so naložili v Le Havru na letalo, ki navzlic hudim viharjem in megli v pičlem dnevu preletel Francijo in švicarsko mejo ter srečno pristal na Ženevskem jezeru. — Na sliki vidimo zastopnike banke in carinske uradnike pri prevzemu zlata. (X pilot Darque, ki je vodil letalo.)